

**“Рытуальнае” спажыванне гарэлкі
ў беларускім грамадстве
ў канцы XIX – пачатку XX стагоддзя**

Мяньчэня С.В.

Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт”, Мінск

“Рытуальнае” спажыванне алкагольных напояў разумеецца як спарадычнае ўжыванне алкаголю ў сувязі з пэўнымі традыцыямі і сацыяльнымі з’явамі.

Мэтай артыкула з’яўляецца вызначэнне “рытуальных” рысаў у культуры спажывання алкаголю беларускага грамадства канца XIX – пачатку XX ст. і іх уплыву на ідэі цвярозасці і само стаўленне да алкаголю.

Матэрыял і метады. Артыкул пабудаваны на аналізе разнастайных крыніц, такіх як матэрыялы перыядычнага друку і публіцыстыкі, мастацкія творы, а таксама прац айчынных гісторыкаў, прысвечаных праблеме спажывання алкаголю ў беларускім грамадстве ў адзначаны перыяд.

Вынікі і іх абмеркаванне. Аналіз крыніц дазваляе вызначыць, што ў традыцыйным беларускім грамадстве на мяжы XIX – пачатку XX ст. моцны алкаголь быў уключаны ў культурныя традыцыі і камунікатыўны працэс. Спажыванне алкаголю насіла побытовы характар, і, пры ўмовах адпаведнасці традыцыям і памеранасці, не асуджалася.

Заклучэнне. Спажыванне гарэлкі сельскім насельніцтвам Беларусі напрыканцы XIX – пачатку XX ст. можна ахарактарызаваць як “рытуальнае”. Яго рысамі з’яўляліся спарадычнасць – спажыванне з нагоды ўрачыстасцей; калектывізм – алкаголь выступаў у якасці дапаможнага інструмента камунікацыі; дастаткова вялікая, часам празмерная, разавая доза; усведамленне бяшклюднасці памераннага спажывання алкаголю і недавер да ідэй абсалютнай цвярозасці.

Ключавыя словы: гарэлка, культура спажывання алкаголю, традыцыйнае грамадства, цвярозасць.

**“Ritual” Consumption of Vodka in Belarusian Society
in the Late XIX – Early XX Centuries**

Mianchenia S.V.

Education Establishment “Belarusian State Agrarian Technical University”, Minsk

“Ritual” alcohol consumption is understood as the sporadic use of alcohol in connection with certain traditions and social phenomena.

The aim of the article is to determine the “ritual” features in the culture of alcohol consumption of the Belarusian society of the late XIX – early XX centuries and their influence on the idea of sobriety and the attitude towards alcohol.

Material and methods. The article is based on the analysis of various sources, such as materials of periodicals and journalism, fiction, as well as works of Belarusian historians on the problem of alcohol consumption in Belarusian society during that period.

Findings and their discussion. The analysis of sources allows us to determine that in the traditional Belarusian society at the turn of the XIX – early XX centuries strong alcohol was incorporated into cultural traditions and the communicative process. Alcohol consumption was of a domestic nature, and, subject to tradition and moderation, was not condemned.

Conclusion. Consumption of vodka by the rural population of Belarus in the late XIX – early XX centuries. can be described as “ritual”. Its features were sporadic – consumption on the occasion of celebrations; collectivism – alcohol acted as an auxiliary tool of communication; a large enough, sometimes excessive, single drink; awareness of the harmlessness of moderate alcohol consumption and distrust of the ideas of absolute sobriety.

Key words: vodka, culture of alcohol consumption, traditional society, sobriety.